

Kristijonas Donelaitis
a jeho *Metai*:
hledání koheze

Vaidas Šeferis
Ústav jazykovědy a baltistiky
FF MU

Koncepcie Ludwiga Rhesy

Nesselmannova koncepcie

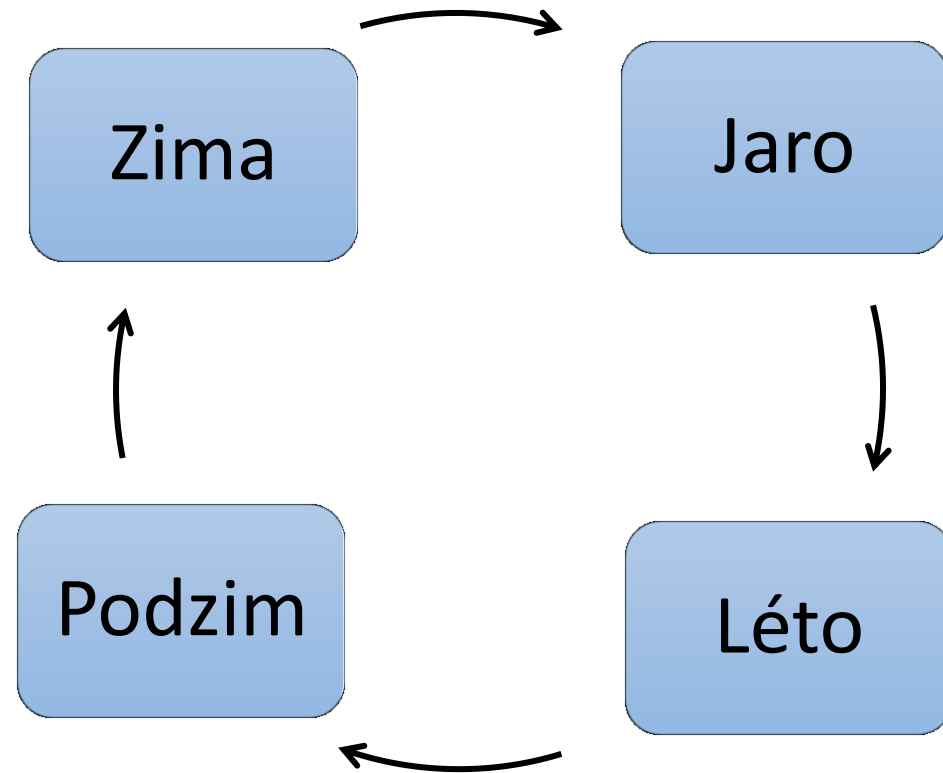
Pod
zim

Zi
ma

Ja
ro

Lé
to

Metai – básnický cyklus bez počátku a konce

Vnitřní narativní bloky: Jaro

Pasakotojas Atgimimas, džiaugsmas, Dievo garbinimas	Pasakotojas Gandras	Pasakotojas Ošims	Pasakotojas Lakštingala. Epizodo viduryje ji palyginama su būrka ir su Krizu, supriešinama su Diksu	Pasakotojas Liepia žmogui pasimokyti iš paukščių kuklumo ir saikingumo	Erelis ir gandras Skundas žmonėmis	Pasakotojas ir šikšnosparnis Apsirijėlis ponas	Lauras: pilozopai, iškeikiamas Milkus	Pričkus apie vaikus ir žmonių lygybę	Pričkus intarpas – paukščiai, pantai, jaunikliai	Pričkus žmogaus gyvenimas nuo vaikystės iki savų vaikų
1-42	43-64	65-79	80-144	145-154	155-201	202-244	245-293	294-335	336-345	346-362

Pričkus apie Adomą, Ievą, pirminę nuodėmę, vargų pradžia	Pričkus, intarpas – pavasaris, uostysim kvietkas, bet ir darbai ims dovyt	Pričkus: eime, skubėkime dirbti	Slunkiaus monologas	Pričkus: subara Slunkių, ragina kitus dirbti	Pričkus: kalba apie gyvulius, ragina jų neskriausti	Pričkus: būrai vargsta ne mažiau už gyvulius	Pričkus: su džiaugsmu stebimi jaunikliai, bus mėsos	Pričkus ragina sėti įvaraus vasarojaus, apsirūpinti visiems metams	Blėkiaus ilgesingas monologas apie dešras
363-397	398-408	409-417	418-454	455-477	478-520	521-533	534-543	544-552	553-566

Pričkus supeikia Blėkių už nesaikingumą: reikia įvairių daržovių ir augalų (baigiamla linais)	Pasakotojas? Gėrisi moterų verpimu ir audimu	Pričkus supeikia tingias moteris	Pasakotojas Supeikia nenaudėles, ramina darbščiasias audėjas; ragina sėti įvairių daržovių
567-598	599-610	611-627	628-660

Vnitřní narativní bloky

A

B

C

Příklad syntagmatického švu

TEISINGUMAS YRA			TEISINGUMO NĖRA			
Žr 318–339	Žr 340–357	Žr 358–378	Žr 379–387	Žr 389–390	Žr 391–410	Žr 411–467
Dočio teismas	Dočio kalba: ponai mus nustekeno	Anoniminio šaltyšiaus kalba: ponai palaiko tvarką, bet ir „lupa“	Stropūs šaltyšiai, sujudęs Vyžlaukio valsčius	Pasakotojas: taip elgtis dora	Lauro ir Pričkaus dialogas: ponai savavaliauja ir yra žiaurūs	Pasakojimas apie šykštuolį amtsrotą ir Pričkaus mirtį
ILIUSTRACIJA	TEZĖS		ILIUSTRACIJA	TEZĖ	TEZĖS	ILIUSTRACIJA
↔			↔		↔	

Příklady kompozičních řešení: Jaro

Pričkus a ničemové

Pričkus –
Slunkius - Pričkus

Pričkus – Blèkuis
- Pričkus

Příklady kompozičních řešení: Podzim

Rg 339–353	Rg 354–370	Rg 371–392	Rg 393–423	Rg 424–437
sotumas, atgaiva	alkis, vargas	sotumas, atgaiva	saikas, taupumas	lēbavimas
gausa	gausos inversija (trūkumas)	gausa	gausos ribojimas	gausos inversija (iššvaistymas)

A

B

A

B

B

Příklady kompozičních řešení: Zima

Ugnies nauda ir pavojus

Tezės →

→ Pavyzdžiai

ugnies nauda →

→ ugnies pavojus →

→ankstesni

gaisrai→

→ gaisras „dabar“

→

Dialoginė galis

Veiksmo dalis

Kalba Pričkus

Kalba pasakotojas

Oheň

A

(TEZE)

A1

(UŽITEK)

A2

(NEBEZ-
PEČÍ)

B

(PŘÍKLADY)

B1

(DŘÍV)

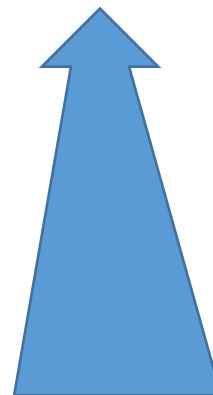
B2

(NYNÍ)

Proměnná síla autorské kontroly textu

Minimální kontrola

Totální kontrola